

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 1KO/5/2020
Identifikačné číslo spisu: 8517202800
Dátum vydania rozhodnutia: 25. novembra 2020
Meno a priezvisko: Mgr. Peter Melicher
Funkcia: predseda senátu
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2020:8517202800.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v kompetenčnom senáte zloženom z predsedu senátu Mgr. Petra Melichera a členov senátu JUDr. Ľubora Šeba (sudca spravodajca), JUDr. Márie Trubanovej, PhD., JUDr. Miroslavy Janečkovej, JUDr. Nory Halmovej, JUDr. Judity Kokolevskej a JUDr. Violy Takáčovej, PhD., v spore žalobcu I. W., bytom Š. I. XXX, XXX XX I., zastúpeného prog. JUDr. Jánom Klučkom, CSc., advokátom so sídlom Ku potoku 757/4, 040 01 Košice, proti žalovanej Slovenskej republike, v mene ktorej koná Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky, so sídlom Pribinova 2, 812 72 Bratislava, o zaplatenie 3.834,41 €, vedenom na Krajskom súde v Bratislave pod sp. zn. 1S/187/2019, o nesúhlase Krajského súdu v Bratislave s postúpením veci Okresným súdom Stará Ľubovňa, takto

r o z h o d o l :

Nesúhlas Krajského súdu v Bratislave s postúpením veci j e d ô v o d n ý.

Vecne príslušným súdom na konanie je Okresný súd Stará Ľubovňa.

O d ô v o d n e n i e

1. Žalobca sa žalobou doručenou Okresnému súdu Stará Ľubovňa (ďalej aj „súd prvej inštancie“ alebo „okresný súd“) domáhal, aby súd zaviazal žalovanú zaplatiť žalobcovi peňažnú náhradu vo výške 35 % zo sumy, ktorou je príslušná časť žalobcovho služobného platu za každú začatú hodinu nad zákonom povolený limit pracovnej doby stanovenej v čl. 6 písm. b) Smernice 2003/88/ES, ktorá ku dňu 10. marca 2016 predstavuje sumu 3.834,41 €. Tvrdí, že ide o uplatnenie nároku na náhradu škody, ktorá mu vznikla nesprávnym úradným postupom žalovanej pri implementácii pravidla únievého práva do slovenského právneho poriadku. Konštatuje, že týždenný pracovný čas žalobcu ako príslušníka hasičského zboru Slovenskej republiky sa skladá zo 16,5 hodinových pracovných zmien, po ktorých nasleduje 7,5 hodinová pohotovosť (t. j. 24 hodinové smeny) v takom rozsahu, že súhrn takto „naskladaného“ týždenného pracovného času pravidelne prekračuje 48 hodín. Pracovnoprávne vzťahy vrátane dovoleného rozsahu týždenného pracovného času tvoria podľa žalobcu predmet úpravy práva Únie, ktoré jednoznačne určuje dĺžku týždenného pracovného času na 48 hodín. Argumentuje, že jej prekročenie členským štátom Európskej únie zakladá jeho zodpovednosť podľa práva Únie a pre osoby postihnuté takýmto prekročením zakladá právo na náhradu spôsobenej škody pred

vnútroštátnymi súdmi členského štátu. Uviedol, že rešpektujúc zásadu primeranosti žiada, aby mu bola peňažná náhrada škody doplatená až do výšky podľa § 122 ods. 2 písm. a) zákona č. 315/2001 Z. z. o Hasičskom a záchrannom zbore (ďalej aj „zákon o hasičskom zbore“) formou doplatku vo výške 35 % (50 % - 15 %) zo sumy, ktorou je príslušná časť jeho služobného platu. Súčasne zdôraznil, že neuplatňuje voči žalovanej mzdový nárok podľa § 122 zákona o hasičskom zbore, ale nárok na náhradu škody spôsobenej porušením únieového práva pre určenie výšky ktorého použil spôsob výpočtu upravený zákonom o hasičskom zbore, nakoľko je „najbližšie“ k právnym a faktickým okolnostiam jeho veci.

2. Okresný súd uznesením z 2. augusta 2019 č. k. 6C/74/2017-105 postúpil spor Krajskému súdu v Bratislave (ďalej aj „správny súd“ alebo „krajský súd“) v zmysle § 43 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku v znení neskorších predpisov (ďalej aj „CSP“) z dôvodu vyslovenia svojej nepríslušnosti. Okresný súd mal za to, že v predmetnom konaní je uplatňovaný nárok na peňažnú náhradu 35 % zo sumy, ktorou je príslušná časť žalobcovho služobného platu za každú začatú hodinu nad zákonom povolený limit pracovnej doby. Mal za to, že v predloženej veci ide o verejnoprávny vzťah a žalobou uplatňovaný nárok má verejnoprávny charakter,

3. Správny súd nesúhlasil s postúpením veci z dôvodu, že vec patrí do agendy všeobecného súdnictva a vec preto v zmysle § 18 ods. 4 SSP predložil na rozhodnutie kompetenčnému senátu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“). Uviedol, že v danom prípade sa nejedná o vec patriacu do správneho súdnictva, nakoľko z obsahu podanej žaloby vyplýva, že žalobca sa v predmetnej veci domáha zaplata sumy vo výške 3.834,41 € predstavujúcu peňažnú náhradu vo výške 35 % zo sumy, ktorou je príslušná časť jeho služobného platu za každú začatú hodinu nad zákonom povolený limit pracovnej doby stanovenej v čl. 6 písm. b) Smernice európskeho parlamentu a Rady 2003/88/ES zo 4. novembra 2003 o niektorých aspektoch organizácie pracovného času Slovenskou republikou, t. j. na základe skutočnosti, ktorá žalobcovi vznikla porušením jeho únieového práva prostredníctvom nesprávnej transpozície smernice Slovenskou republikou. Krajský súd poukázal na generálnu klauzulu civilnej právomoci súdov, ktorú predstavuje ustanovenie § 3 CSP, podľa ktorého súdy prejednávajú a rozhodujú súkromnoprávne spory a iné súkromnoprávne veci, ak ich podľa zákona neprejednávajú a nerozhodujú iné orgány. Konštatoval, že ide o všeobecné vymedzenie v tom zmysle, že na založenie právomoci civilného súdu nie je potrebné žiadne ďalšie ustanovenie, postačí, ak charakter veci vychádza zo súkromného práva a zároveň neexistuje osobitné ustanovenie, ktoré by právomoc rozhodovať v danej konkrétnej veci priznávalo od súdu odlišnému orgánu. Pokiaľ však ide o právne veci vyplývajúce z verejnoprávnych vzťahov, právomoc civilného súdu na ich prejednanie je daná len v prípade, ak právomoc súdu vec prejednať a rozhodnúť výslovne ustanovuje CSP alebo iný osobitný zákon. Bez takéhoto osobitného zákonného zmocnenia podľa krajského súdu možno hovoriť o absencii civilnej právomoci súdu, ktorá predstavuje neodstrániteľnú vadu konania vedúcu k jeho zastaveniu a postúpeniu orgánu, do ktorého právomoci vec prejednať a rozhodnúť patrí. Zároveň poukázal na rozsudok najvyššieho súdu z 27. septembra 2000 sp. zn. 2Cdo/46/2000 v obdobnej právnej veci, v ktorej sa žalobca domáhal civilnou žalobou vrátenia plnenia vyplývajúceho z daňového práva.

4. Kompetenčný senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky ako súd príslušný na rozhodnutie o vecnej príslušnosti (§ 18 ods. 4 a § 8 SSP v spojení s § 11 CSP) po prejednaní veci bez nariadenia pojednávania dospel k záveru, že nesúhlas Krajského súdu v Bratislave s postúpením veci je dôvodný.

5. Podľa § 18 ods. 4 SSP ak súd postúpi vec správneho súdu, ktorý s tým nesúhlasí z dôvodu, že nejde o vec patriacu do správneho súdnictva, správny súd ju predloží na rozhodnutie kompetenčnému senátu najvyššieho súdu, ktorého rozhodnutím sú súdy viazané.

6. Každý, kto tvrdí, že jeho práva alebo právom chránené záujmy boli porušené alebo priamo dotknuté rozhodnutím orgánu verejnej správy, opatrením orgánu verejnej správy, nečinnosťou orgánu verejnej správy alebo iným zásahom orgánu verejnej správy, sa môže za podmienok ustanovených týmto zákonom domáhať ochrany na správnom súde (§ 2 ods. 2 SSP). Nedovolené konanie alebo opomenutie orgánov verejnej správy musí mať formu rozhodnutia, opatrenia, nečinnosti alebo iného

faktického zásahu. Pojmové vymedzenie spôsobilého predmetu preskúmania súdom je dôležité pre žalobcu pri žiadaní ochrany v konaní pred správny súdom. Žalobca musí nedovolené konanie alebo opomenutie orgánu verejnej správy opísať a právne kvalifikovať do niektorej z uvedených foriem zásahu a na základe toho si zvolí spôsob právnej ochrany tým, že uvedie druh žaloby, ktorou sa domáha ochrany.

7. Podľa § 6 ods. 1 SSP správne súdy v správnom súdnictve preskúmajú na základe žalôb zákonnosť rozhodnutí orgánov verejnej správy, opatrení orgánov verejnej správy a iných zásahov orgánov verejnej správy, poskytujú ochranu pred nečinnosťou orgánov verejnej správy a rozhodujú v ďalších veciach ustanovených týmto zákonom.

8. Súkromnoprávne vzťahy, z ktorých vychádzajú súkromnoprávne spory a iné veci, sú charakterizované najmä právnou rovnosťou a vôľovou autonómiou ich účastníkov. Ich postavenie je rovnocenné, čo znamená, že jeden z účastníkov súkromnoprávneho vzťahu nie je oprávnený jednostranne ukladať povinnosti druhému účastníkovi a ani sám autoritatívne vynuocovať splnenie povinnosti druhého účastníka súkromnoprávneho vzťahu. Verejnoprávne vzťahy ako vzťahy upravené normami verejného práva sú postavené na princípe nadriadenosti a podriadenosti subjektov (princíp subordinácie). Pre tieto právne vzťahy je typické, že jeden zo subjektov (orgán verejnej moci) ukladá jednostranne druhému účastníkovi právneho vzťahu na základe zákona a presne ustanoveným spôsobom povinnosti prostredníctvom autoritatívnych administratívnych aktov aplikácie práva. V týchto vzťahoch vystupuje zjavne do popredia princíp nerovnosti účastníkov a chýba tu autonómia vôle podriadeného účastníka.

9. Žalobca v žalobe zdôraznil, že neuplatňuje voči žalovanej mzdový nárok podľa § 122 zákona o hasičskom zbore, ale nárok na náhradu škody spôsobenej porušením únievého práva, pre určenie výšky ktorého použil spôsob výpočtu upravený zákonom o hasičskom zbore nakoľko je „najbližšie“ k právnym a faktickým okolnostiam jeho veci. Uvedený postup žalobca použil tiež preto, že na výpočet výšky náhrady škody, ktorá mu vznikla porušením únievého práva ani toto právo a ani zákon č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci (ďalej aj „zákon č. 514/2003 Z. z.“) neupravuje osobitné postupy.

10. Vychádzajúc zo skutkového stavu ako aj z obsahu spisu, je zrejmé, že žalobca sa prostredníctvom podanej žaloby domáha voči žalovanej náhrady škody v zmysle zákona č. 514/2003 Z. z. z dôvodu nesprávneho prebratia smernice Európskej únie Slovenskou republikou - Ministerstvom vnútra Slovenskej republiky, v dôsledku ktorej mu vznikla škoda, nedomáha sa preskúmania rozhodnutia orgánu verejnej správy, alebo ochrany pred nečinnosťou žalovanej ako orgánu verejnej správy, a teda v predmetnej veci ide o súkromnoprávny spor medzi žalobcom a žalovanou. V žalobe opísal rozhodujúce skutočnosti týkajúce sa predmetu konania, označil dôkazy a je z neho zrejmé, že sa domáha, aby súd zaviazal žalovanú na peňažné plnenie titulom náhrady škody v zmysle zákona č. 514/2003 Z. z.

11. Podmienkou na to, aby vec bola prejednaná v rámci správneho súdnictva je, aby išlo z hľadiska predmetu konania o také konanie, ktoré spĺňa zákonom vymedzené podmienky, definované v ustanovení § 6 SSP. Pokiaľ okresný súd poukazuje na uznesenie najvyššieho súdu zo 4. decembra 2018 sp. zn. 1KO/25/2018, najvyšší súd poukazuje na to, že v predmetnom prípade predmetom sporu bolo preskúmanie zákonnosti oznámenia žalovaného, pričom žalobca žiadal o preskúmanie písomného oznámenia z dôvodu, že neboli v jeho prípade splnené podmienky pre priznanie príplatku výkonného letca len vo výške 15 % hodnotného platu a žiada, aby bolo písomné oznámenie o výške a zložení platu zmenené tak, že mu bude priznaný príplatok výkonného letca vo výške 30 % hodnotného platu. V danom prípade však z obsahu, ani petitu žaloby nevyplýva, že by sa žalobca domáhal preskúmania zákonnosti rozhodnutia vydaného orgánom verejnej správy, prípadne ochrany pred nečinnosťou správneho orgánu, teda nejde o správnu žalobu.

12. Pretože vec môže byť prejednaná správnym súdom iba v prípade, že z hľadiska predmetu konania ide o také konanie, ktoré spĺňa zákonom vymedzené podmienky, čo v danom prípade konštatovať

nemožno, najvyšší súd súhlasí s názorom krajského súdu, že tu nejde o vec patriacu do správneho súdnictva. Ak sa žalobca žalobným petitom domáha zaplataenia konkrétnej sumy a nie preskúmania zákonnosti rozhodnutia alebo postupu žalovanej, súd musí z tohto žalobného petitu vychádzať. Správny súd o žalobnom návrhu na plnenie rozhodnúť nemôže.

13. S poukazom na vyššie uvedené skutočnosti kompetenčný senát najvyššieho súdu dospel k záveru, že v zmysle § 2, § 3 a § 6 SSP a § 137 CSP nejde o vec patriacu do správneho súdnictva a podľa § 12 CSP v spojení s § 13 a § 15 ods. 1 CSP je na konanie v prvej inštancii vecne a miestne príslušný Okresný súd Stará Ľubovňa s tým, že súdy sú týmto rozhodnutím viazané (§ 11 ods. 1 CSP).

14. Toto uznesenie prijal Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte pomerom hlasov 7 : 0.

Poučenie :

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok